

1. ZAISTENIE A KONFIŠKÁCIA PROSTRIEDKOV A PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI

1.1 Hospodársky prospech pochádzajúci z trestného činu, ktorý nebol predmetom odsudzujúceho rozsudku – rozšírená konfiškácia – konfiškácia majetku tretích osôb – konfiškácia peňažnej sumy údajne patriacej tretej osobe – tretia osoba, ktorá nemá právo zúčastniť sa konania o konfiškácii

čl. 2 smernice 2014/42/EÚ o konfiškácii

čl. 47 Charty základných práv EÚ

1. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že prechovávanie omamných látok na účely ich distribúcie patrí do rozsahu jej pôsobnosti, aj keď sa všetky skutočnosti spojené so spáchaním tohto trestného činu obmedzujú na územie jediného členského štátu.

2. Smernica 2014/42/EÚ o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nestanovuje len konfiškáciu majetku predstavujúceho hospodársky prospech pochádzajúci z trestného činu, za ktorý bol páchatel' tohto trestného činu odsúdený, ale že sa týka aj majetku patriaceho tomuto páchatel'ovi, o ktorom je vnútroštátny súd rozhodujúci vo veci presvedčený, že pochádza z inej trestnej činnosti, a to pri dodržaní záruk stanovených v čl. 8 ods. 8 tejto smernice a pod podmienkou, že trestný čin, za ktorý bol jeho páchatel' odsúdený, sa nachádza medzi trestnými činmi vymenovanými v čl. 5 ods. 2 uvedenej smernice, pričom tento trestný čin mohol priamo alebo nepriamo viesť k získaniu hospodárskeho prospechu v zmysle rovnakej smernice.

3. Článok 8 ods. 1, 7 a 9 smernice 2014/42/EÚ o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v EÚ v spojení s čl. 47 Charty základných práv EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje skonfiškovať v prospech štátu majetok, o ktorom sa tvrdí, že patrí inej osobe než páchatel'ovi predmetného trestného činu, ak táto tretia osoba nemá možnosť byť subjektom konania o konfiškácii.

(rozsudok Súdného dvora EÚ z 21. októbra 2021 v spojených veciach C-845/19 a C-863/19, D. R. a T. S.)

Z rozhodnutia

Návrhy na začatie konaní

Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu čl. 2 smernice 2014/42/EÚ o konfiškácii, ako aj čl. 47 Charty základných práv EÚ.

Tieto návrhy boli podané v rámci trestných konaní vedených proti osobám D. R. (vec C-845/19) a T. S. (vec C-863/19) (ďalej spoločne len „dotknuté osoby“) vo veci návrhov na konfiškáciu peňažných súm, o ktorých dotknuté osoby tvrdia, že patria tretím osobám, v nadväznosti na odsúdenie dotknutých osôb za prechovávanie omamných látok na účely ich distribúcie.

Skutkový stav a prejudiciálne otázky

Dňa 21. februára 2019 osoby D. R. a T. S. v meste Varna (Bulharsko) bez povolenia prechovávali vysoko rizikové omamné látky na účely ich distribúcie. Na základe § 354a bulharského trestného zákona (*Nakazatelen kodex*) bola prvá z týchto osôb za tento trestný čin odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní jedného roka, ako aj na peňažný trest vo výške 2 500 BGN (približne 1 250 eur) a druhá z nich na trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s podmieneným odkladom na štyri roky, ako aj na peňažný trest vo výške 5 000 BGN (približne 2 500 eur).

Pri domovej prehliadke bytu, v ktorom žil D. R. so svojou matkou a starými rodičmi, ako aj pri prehliadke jeho vozidla, ktoré vykonali príslušné orgány v rámci prípravného trestného konania, tieto orgány našli peňažnú sumu vo výške 4 447,06 BGN (približne 2 200 eur). Pri domovej prehliadke bytu, v ktorom žil T. S. so svojou matkou, rovnako vykonanej v rámci prípravného trestného konania, našli uvedené orgány peňažnú sumu vo výške 9 324,25 BGN (približne 4 800 eur).

Po odsúdení dotknutých osôb v trestnom konaní v Bulharsku podala Krajská prokuratúra Varna (*Okrážna prokuratura – Varna*; ďalej len „prokuratúra“) na Krajský súd Varna (*Okrážen sad Varna*) ako prvostupňový súd návrh na konfiškáciu týchto peňažných súm v prospech štátu v súlade s § 306 ods. 1 bod 1 bulharského trestného poriadku (*Nakazateleno-procesualen kodex*). Prvostupňový súd preskúmal tento návrh prokuratúry na verejnom pojednávaní, na ktorom sa zúčastnili dotknuté osoby a ich dvaja advokáti.

D. R. počas tohto súdneho konania vyhlásil, že peňažná suma patrí jeho starej mame, ktorá ju získala prostredníctvom bankového úveru. Predložil tiež písomný dôkaz preukazujúci, že táto v decembri 2018 vybrala zo svojho bankového účtu sumu 7 000,06 BGN (približne 3 500 eur). Stará mama D. R. sa nezúčastnila konania na prvostupňovom súde, keďže bulharské právo jej neumožňovalo zúčastniť sa tohto konania ako samostatný subjekt konania nezávisle od páchatela prejednávaneho trestného činu. Nebola ani vypočutá ako svedok.

T. S. v rámci tohto konania vyhlásil, že peňažná suma patrí jeho matke a sestre. V tejto súvislosti predložil písomný dôkaz preukazujúci, že jeho matka uzatvorila v marci 2018 s bankou DSK-EAD zmluvu o spotrebnom úvere vo výške 17 000 BGN

(približne 8 500 eur). Ani matka T. S. sa nemohla zúčastniť konania na prvostupňovom súde. Bola však vypočutá ako svedok v súvislosti s peňažnou sumou nájdenou v byte, kde žila so svojím synom.

Prvostupňový súd odmietol nariadiť konfiškáciu peňažných súm, o ktoré ide vo veci samej, keďže usúdil, že trestný čin, za ktorý boli dotknuté osoby odsúdené, t. j. prechovávanie omamných látok na účely ich distribúcie, nemohol viesť k vzniku hospodárskeho prospechu. Tento súd v tejto súvislosti dospel k záveru, že hoci existujú dôkazy, konkrétne výpovede svedkov, o tom, že v prípadoch, o ktoré ide vo veciach samých, dotknuté osoby predávali omamné látky, podmienky na konfiškáciu v prospech štátu uvedené v § 53 ods. 2 bulharského trestného zákona nie sú splnené, keďže prokuratúra voči dotknutým osobám nevzniesla obvinenie z predaja omamných látok, pričom existenciu obchodovania s omamnými látkami nepotvrdili ani odsudzujúce rozsudky v trestných veciach.

Prokuratúra napadla rozsudok vydaný prvostupňovým súdom na vnútroštátnom súde, pričom tvrdila, že prvostupňový súd neuplatnil § 53 ods. 2 bulharského trestného zákona so zreteľom na smernicu 2014/42/EÚ o konfiškácii. Dotknuté osoby sa nestotožňujú s názorom prokuratúry a domnievajú sa, že skonfiškovať možno iba hmotný majetok pochádzajúci priamo z trestného činu, za ktorý boli dotknuté osoby odsúdené.

V tomto kontexte sa bulharský Odvolací súd Varna (*Apelativen sad – Varna*) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru EÚ tieto prejudiciálne otázky, ktoré sú vo veciach C-845/19 a C-863/19 sformulované totožne:¹

1. Uplatňuje sa smernica 2014/42/EÚ o konfiškácii a Charta základných práv EÚ na trestný čin, ktorý spočíva v prechovávaní omamných látok na účely ich distribúcie a ktorý spáchal bulharský štátny príslušník na území Bulharskej republiky, aj keď prípadný hospodársky prospech tiež vznikol a nachádza sa v Bulharsku?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, ako sa má chápať pojem „*hospodársky prospech pochádzajúci nepriamo z trestnej činnosti*“ uvedený v čl. 2 bod 1 smernice 2014/42/EÚ o konfiškácii? Môže peňažná suma nájdená a zaistená v byte, v ktorom býva odsúdená osoba so svojou rodinou, ako aj v osobnom motorovom vozidle, ktoré používa odsúdená osoba, predstavovať takýto hospodársky prospech?
3. Má sa čl. 2 smernice 2014/42/EÚ o konfiškácii vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave, akou je § 53 ods. 2 bulharského trestného zákona, ktorá neustanovuje, že sa má skonfiškovať „*hospodársky prospech pochádzajúci nepriamo z trestnej činnosti*“?
4. Má sa čl. 47 Charty základných práv EÚ vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave, akou je § 306 ods. 1 bod 1 bulharského trestného poriadku, ktorá umožňuje skonfiškovať v prospech štátu peňažnú sumu, o ktorej sa tvrdí, že patrí inej osobe než páchatelovi trestného činu, aj keď táto tretia osoba nemá možnosť byť subjektom tohto konania a nemá zaručený priamy prístup k spravodlivosti?

¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Odvolací súd Varna (Bulharsko) 19. novembra 2019 – trestné konanie proti D. R. (C-845/19); návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Odvolací súd Varna (Bulharsko) 26. novembra 2019 – trestné konanie proti T. S. (vec C-863/19).

2. OBETE TRESTNÝCH ČINOV

2.1 Výsluch obete trestným súdom prvého stupňa – zmena v rozhodovacom zložení – zopakovanie výsluchu obete na žiadosť jednej zo strán konania

čl. 16 a čl. 18 smernice 2012/29/EÚ o obetiach trestných činov

Články 16 a 18 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV, sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej ak bola obeť trestného činu vypočutá po prvýkrát pred rozhodovacím zložením trestného súdu prvého stupňa a toto rozhodovacie zloženie bolo neskôr zmenené, táto obeť musí byť v zásade znovu vypočutá týmto novým zložením, ak jedna zo strán konania odmietne, aby uvedené rozhodovacie zloženie vychádzalo zo zápisnice z prvého výsluchu uvedenej obete.

(rozsudok Súdneho dvora EÚ z 29. júla 2019 vo veci C-38/18, Massimo Gambino a Shpetim Hyka)

Z rozhodnutia

Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu čl. 16 a čl. 18, ako aj čl. 20 písm. b) smernice 2012/29/EÚ o obetiach trestných činov.

Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania začatého voči Massimovi Gambinovi a Shpetimu Hykovi vo veci trestných činov prania špinavých peňazí a podvodu.

Skutkový stav a prejudiciálna otázka

Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že M. Gambino a S. Hyka sú pred talianskym súdom v Bari (*Tribunale di Bari*) stíhaní pre trestné činy prania špinavých peňazí a podvodu, ako ich upravuje taliansky trestný zákon (*Codice Penale*).

Z tohto rozhodnutia tiež vyplýva, že podľa opisu skutkov v obžalobe sú obeťami tohto údajného podvodu Ernesto Lappostato a Gianluca Menini. E. Lappostato vystupuje v konaní ako poškodený a navrhol, aby súd v rámci adhézneho konania uložil M. Gambinovi povinnosť nahradiť škodu, ktorú mu spáchaním trestného činu spôsobil. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 14. apríla 2015, boli E. Lappostato a G. Menini vypočutí ako svedkovia rozhodovacím zložením súdu v Bari (*Tribunale di Bari*), ktoré sa skladalo z troch sudcov.

Dňa 21. februára 2017 sa pred tým istým rozhodovacím zložením uskutočnilo nové pojednávanie, pričom však jeho zloženie bolo zmenené v nadväznosti na pridelenie

jedného z troch sudcov, ktorí v senáte zasadali 14. apríla 2015, na iný súd. Na tomto pojednávaní obhajca M. Gambinu požiadal na základe čl. 511 a čl. 525 talianskeho trestného poriadku (*Codice di procedura penale*) o zopakovanie všetkých výsluchov svedkov vykonaných do tohto dátumu, najmä výsluchov obetí údajného podvodu. Opätovne podal túto žiadosť na pojednávaní, ktoré sa konalo 10. októbra 2017. Vnútroštátny súd uvádza, že čl. 525 talianskeho trestného poriadku zakotvuje zásadu bezprostrednosti, ktorá spočíva nielen v zabezpečení toho, aby bol rozsudok vydaný okamžite po skončení pojednávania, ale aj aby sudcovia, ktorí vyhlasujú rozsudok, boli tí istí ako sudcovia, ktorí sa zúčastnili pojednávania. Táto posledná uvedená požiadavka spočíva na myšlienke, aby o trestnej zodpovednosti obvinenej osoby rozhodovali tí istí sudcovia, ktorí boli prítomní pri vykonávaní dôkazov.

Tento súd uvádza, že má pochybnosti, pokiaľ ide o súlad vnútroštátnej právnej úpravy, ako ju vykladá taliansky Najvyšší kasačný súd (*Corte suprema di cassazione*), s právom EÚ, podľa ktorej v prípade opakovania pojednávania z dôvodu zmeny v rozhodovacom zložení senátu alebo samosudcu rozsudok nemôže byť založený na svedectve získanom v pôvodnom rozhodovacom zložení, a to len na základe prečítania zápisnice bez opakovania výsluchu svedka, pokiaľ je ešte nový výsluch možný a bol požadovaný jednou zo strán. Ak sa za týchto podmienok nariadi opätovné vykonanie dokazovania v rámci hlavného pojednávania v nadväznosti na zmenu v rozhodovacom zložení a súd vyhovie novému návrhu na svedeckú výpoveď, je možné vykonať prečítanie zápisníc týkajúcich sa už poskytnutých výpovedí na základe čl. 511 talianskeho trestného poriadku iba vtedy, ak s tým súhlasia všetky strany konania.

Podľa vnútroštátneho súdu takýto výklad otvára cestu k zneužívaniu práva zo strany obhajoby, keďže táto môže odmietnuť, aby sudcovia pristúpili k prečítaniu zápisnice týkajúcej sa už poskytnutých výpovedí, a teda vynútiť si nový výsluch obete. Článok 511 ods. 2 a čl. 525 ods. 2 talianskeho trestného poriadku, tak ako sa vykladajú v rámci vnútroštátnej judikatúry, preto nie sú v súlade so smernicou 2012/29/EÚ o obetiach trestných činov, ktorá členským štátom ukladá povinnosť prijať právnu úpravu zaručujúcu ochranu obetiam trestných činov v trestnom konaní.

V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že pokiaľ ide o výklad rámcového rozhodnutia Rady 2001/220/SVV z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní, ktoré bolo nahradené smernicou 2012/29/EÚ o obetiach trestných činov, Súdny dvor EÚ rozsudku vo veci C-105/03, *Pupino* (bod 56) rozhodol, že uskutočnenie cieľov sledovaných týmto rámcovým rozhodnutím vyžaduje, aby mal vnútroštátny súd možnosť v prípade obzvlášť zraniteľných obetí použiť osobitné konanie, akým je incidenčné konanie o vykonaní dôkazu v predstihu ustanovené právom členského štátu, ako aj ustanovený osobitný spôsob výsluchu, ak toto konanie je najlepšie prispôsobené pomerom týchto obetí tak, aby sa predišlo zániku dôkazov, znížila sa nevyhnutnosť opakovania vypočúvania a predišlo sa škodlivým následkom pre tieto obete výsluchu na verejnom pojednávaní. Podľa vnútroštátneho súdu sa opakovanie výsluchu obete zdá byť v rozpore so zásadami ustanovenými v tomto rozsudku, keďže právo obvinenej osoby na spravodlivý proces nie je nijako ohrozené prečítaním zápisníc o výpovediach, ktoré dotknuté osoby

pôvodne poskytli verejne a v súlade so zásadou kontradiktórnosti pred nestranným súdom.

V každom prípade vyvažovanie medzi rešpektovaním dôstojnosti obete a právom obvinenej osoby na spravodlivý proces musí byť v súlade so zásadou proporcionality, ako je ustanovená v čl. 52 Charty základných práv EÚ. Zároveň by sa právo na spravodlivý proces zakotvené v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 47 Charty základných práv EÚ nemalo stať nástrojom zneužívania práva. Napokon, okrem toho, že by poškodenému ukladalo dodatočné psychologické utrpenie, zopakovanie jeho výsluchu by viedlo k nákladnému predĺženiu trestného konania, čím by bola porušená požiadavka primeranej dĺžky konania.

Za týchto podmienok sa súd v Bari (*Tribunale di Bari*) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru EÚ túto prejudiciálnu otázku – majú sa čl. 16, čl. 18 a čl. 20 písm. b) smernice 2012/29/EÚ o obetiach trestných činov vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby sa poškodený v trestnom konaní opätovne podrobil výsluchu pred novým sudcom, ak jedna zo strán konania odmietne v zmysle čl. 511 ods. 2 a čl. 525 ods. 2 talianskeho trestného poriadku (v súlade s ich ustáleným výkladom v rámci judikatúry) udeliť svoj súhlas s tým, aby boli pred novým sudcom prečítané zápisnice z výpovedí, ktoré už poškodený podal pri dodržaní zásady kontradiktórnosti pred iným sudcom v tom istom konaní?⁵

Posúdenie otázky

Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú čl. 16, čl. 18 a čl. 20 písm. b) smernice 2012/29/EÚ o obetiach trestných činov vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej, ak sa obeť trestného činu vypočula po prvýkrát pred rozhodovacím zložením trestného súdu prvého stupňa a toto rozhodovacie zloženie sa neskôr zmení, tento poškodený musí byť v zásade znovu vypočutý novým rozhodovacím zložením, ak jedna zo strán konania odmietne, aby uvedené rozhodovacie zloženie vychádzalo zo zápisnice z prvého výsluchu uvedenej obete.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvého pododseku smernice 2012/29/EÚ o obetiach trestných činov účelom tejto smernice je zaistiť, aby sa obetiam trestných činov poskytli náležité informácie, podpora a ochrana a aby sa im umožnilo zúčastniť sa na trestnom konaní. Podľa čl. 20 písm. b) tejto smernice bez toho, aby tým bolo dotknuté právo na obhajobu a aby bola dodržaná diskrečná právomoc súdu, členské štáty zabezpečia, aby počas trestného stíhania počet výsluchov poškodeného bol obmedzený na minimum a aby výsluchy prebehli len v rozsahu striktno nevyhnutnom pre priebeh „*vyšetrovania trestného činu*“. V tejto súvislosti, ako vyplýva z čl. 23 ods. 2 a 3 smernice, táto smernica rozlišuje medzi fázou „*vyšetrovania trestného činu*“ a fázou „*súdneho konania*“. Okrem toho, návrh smernice [KOM(2011) 275 v konečnom znení], ktorý bol základom smernice, ustanovoval, že členské štáty zabezpečia, aby bol počet výsluchov obmedzený na minimum a aby prebehli len v rozsahu striktno nevyhnutnom pre priebeh „*trestného konania*“.

⁵ Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal súd v Bari (Taliansko) 19. januára 2018 – trestné konanie proti Massimo Gambino a Shpetim Hyka (vec C-38/18).

3. SANKCIE UKLADANÉ PRÁVNICKEJ OSOBE

3.1 Uloženie trestnej sankcie právnickej osobe za trestný čin spáchaný zástupcom tejto právnickej osoby

čl. 4 a čl. 5 rámcového rozhodnutia 2005/212/SVV o konfiškácii

čl. 48 Charty základných práv EÚ

Článok 48 Charty základných práv EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej vnútroštátny súd môže uložiť právnickej osobe trestnú sankciu za trestný čin, za ktorý je zodpovedná fyzická osoba, ktorá je oprávnená zaväzovať alebo zastupovať túto právnickú osobu, v prípade, že tejto právnickej osobe nebolo umožnené spochybníť existenciu tohto trestného činu.

(rozsudok Súdneho dvora EÚ z 10. novembra 2022 vo veci C-203/21, *Delta Stroy 2003*)

Z rozhodnutia

Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu čl. 4 a čl. 5 rámcového rozhodnutia 2005/212/SVV o konfiškácii, ako aj čl. 49 Charty základných práv EÚ.

Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého proti spoločnosti Delta Stroy 2003 EOOD (ďalej len „Delta Stroy“) na účely uloženia peňažného trestu tejto spoločnosti za trestný čin súvisiaci s daňou z pridanej hodnoty (DPH), ktorého spáchanie sa kladie za vinu jej konateľke a zástupkyňi Z. K.

Skutkový stav a prejudiciálne otázky

Z. K. je konateľkou a zástupkyňou spoločnosti Delta Stroy, ktorá má sídlo v Burgase (Bulharsko). Z. K. bola 5. augusta 2019 obvinená z toho, že v tejto funkcii a vo forme pokračujúceho trestného činu sa vyhýbala zaplateniu daňového dlhu v celkovej výške 11 388,98 BGN (približne 5 800 eur), ktorá zodpovedá DPH splatnej za zdaňovacie obdobie marec, apríl a júl 2009, čo je trestný čin stanovený a trestný podľa čl. 255 ods. 1 body 2 a 3 bulharského trestného zákona (*Nakazatelen kodeks*). Ku dňu podania tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania toto trestné konanie prebiehalo na Krajskom súde Burgas (*Okrážen säd – Burgas*).

Dňa 9. decembra 2020 prokurátor Krajskej prokuratúry Burgas (*Okrážna prokuratura – Burgas*) podal na základe čl. 83a a nasl. bulharského zákona o priestupkoch a správnych sankciách z roku 1969 (*zakon za administrativnite narušenia i nakazania*; ďalej len „zákon o priestupkoch“) v rámci samostatného konania na tento súd návrh, aby bol spoločnosti Delta Stroy uložený peňažný trest z dôvodu, že táto spoločnosť získala majetkový prospech z trestného činu, ktorý spáchala Z.K. K tomuto návrhu bola pripojená obžaloba proti Z. K.

4. PROCESNÉ PRÁVA V TRESTNOM KONANÍ

4.1 Prezumpcia nevinny a právo byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní – právo obvineného byť prítomný na súdnom konaní – výsluch svedka svedčiaceho v neprospech obvineného v jeho neprítomnosti – možnosť napraviť porušenie práva v neskoršom štádiu konania – dodatočný výsluch toho istého svedka – právo na prístup k obhajcovi v trestnom konaní – výsluch svedka svedčiaceho v neprospech obvineného v neprítomnosti obhajcu obvineného

čl. 8 ods. 1 smernice 2016/343 o prezumpcii nevinny

čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi

Článok 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní a čl. 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody sa majú vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny súd s cieľom zabezpečiť dodržiavanie práva obvineného byť prítomný na súdnom konaní a jeho práva na prístup k obhajcovi vykoná dodatočný výsluch svedka svedčiaceho proti nemu, pretože sa obvinený a jeho obhajca nemohli z dôvodov, ktoré nemali možnosť ovplyvniť, zúčastniť na predchádzajúcom výsluchu uvedeného svedka, stačí, aby obvinený a jeho obhajca mohli slobodne klásť uvedenému svedkovi otázky, ak pred týmto dodatočným výsluchom bola obvinenému a jeho obhajcovi zaslaná kópia zápisnice z predchádzajúceho výsluchu toho istého svedka. Za týchto podmienok nie je potrebné zopakovať v celom rozsahu výsluch, ktorý sa uskutočnil v neprítomnosti obvineného a jeho obhajcu, vyhlásením procesných úkonov vykonaných v rámci tohto výsluchu za neplatné.

(rozsudok Súdneho dvora EÚ z 15. septembra 2022 vo veci C-347/21, D. D.)

Z rozhodnutia

Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu čl. 8 ods. 1 smernice 2016/343 o prezumpcii nevinny, ako aj čl. 3 ods. 1 smernice 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi.

Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania vedeného proti D. D. pre trestné činy spáchané v oblasti nelegálneho prístahovalectva.

5. VZÁJOMNÉ UZNÁVANIE JUSTIČNÝCH ROZHODNUTÍ

5.1 Uznávanie trestov odňatia slobody – zohľadnenie trestu uloženého v inom členskom štáte EÚ, ktorý sa má vykonať v členskom štáte, v ktorom bol vyhlásený rozsudok ukladajúci súhrnný trest na účely tohto rozsudku – „*ovplyvňovanie rozsudku alebo jeho výkonu*“, ktoré je potrebné zohľadniť v novom trestnom konaní začatom v inom členskom štáte, ako je štát, v ktorom bol tento rozsudok vyhlásený

čl. 8 ods. 2 až 4, čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 19 rámcového rozhodnutia 2008/909/SVV o vzájomnom uznávaní trestov odňatia slobody

čl. 3 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/675/SVV o zohľadňovaní odsúdení v EÚ

1. Ustanovenia čl. 8 ods. 2 až 4, čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 19 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v EÚ, sa majú vykladať v tom zmysle, že umožňujú vyhlásiť rozsudok ukladajúci súhrnný trest, ktorý pokrýva nielen jeden alebo viacero trestov, ktoré boli predtým uložené dotknutej osobe v členskom štáte, v ktorom sa tento rozsudok ukladajúci súhrnný trest vyhlasuje, ale aj jeden alebo viacero trestov, ktoré jej boli uložené v inom členskom štáte a ktoré sa vykonávajú podľa tohto rámcového rozhodnutia v prvom členskom štáte. Takýto rozsudok ukladajúci súhrnný trest však nemôže viesť k prispôsobeniu dĺžky alebo povahy týchto posledných uvedených trestov, ktoré prekračuje striktné hranice stanovené v čl. 8 ods. 2 až 4 tohto rámcového rozhodnutia 2008/909/SVV, k porušeniu povinnosti stanovenej v jeho čl. 17 ods. 2 započítať celé obdobie odňatia slobody, ktoré už prípadne vykonala odsúdená osoba v štáte pôvodu, do obdobia odňatia slobody, ktoré má vykonať vo vykonávajúcim štáte, alebo k preskúmaniu trestov uložených tejto osobe v inom členskom štáte v rozpore s čl. 19 ods. 2 uvedeného rámcového rozhodnutia.

2. Článok 3 ods. 3 rámcového rozhodnutia Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch EÚ v novom trestnom konaní v spojení s jeho odôvodnením č. 14 sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje vyhlásenie rozsudku ukladajúceho súhrnný trest, ktorý pokrýva nielen jeden alebo viacero trestov, ktoré boli predtým uložené dotknutej osobe v členskom štáte, v ktorom sa tento rozsudok ukladajúci súhrnný trest vyhlasuje, ale aj jeden alebo viacero trestov, ktoré jej boli uložené v inom členskom štáte a ktoré sa vykonávajú podľa rámcového rozhodnutia 2008/909/SVV v prvom členskom štáte, pod podmienkou,

že uvedený rozsudok ukladajúci súhrnný trest spĺňa, pokiaľ ide o tieto posledné uvedené tresty, podmienky a hranice vyplývajúce z čl. 8 ods. 2 až 4, čl. 17 ods. 2 a čl. 19 ods. 2 tohto rámcového rozhodnutia 2008/909/SVV.

(rozsudok Súdneho dvora EÚ z 15. apríla 2021 vo veci C-221/19, A. V.)

Z rozhodnutia

Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu čl. 3 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2008/675/SVV o zohľadňovaní odsúdení v EÚ, ako aj čl. 8 ods. 2 až 4, čl. 17 ods. 1 prvej vety a čl. 19 rámcového rozhodnutia 2008/909/SVV o vzájomnom uznávaní trestov odňatia slobody.

Tento návrh bol podaný v rámci konania, ktorého predmetom je vyhlásenie rozsudku ukladajúceho súhrnný trest voči A. V., ktorý zahŕňa najmä trest odňatia slobody uložený súdom iného členského štátu EÚ a uznaný na účely jeho výkonu v Poľsku.

Skutkový stav a prejudiciálne otázky

Dňa 31. júla 2018 A. V., poľský štátny príslušník, podal v Poľsku na Krajský súd Gdaňsk (*Sąd Okręgowy w Gdańsku*) návrh na vydanie rozsudku ukladajúceho súhrnný trest obsahujúci dva tresty odňatia slobody, ktoré boli uložené A. V., a to jednak trest, ktorý uložil v Nemecku Krajský súd Lüneburg (*Landgericht Lüneburg*) rozsudkom z 15. februára 2017, uznaným na účely jeho výkonu v Poľsku uznesením vnútroštátneho súdu z 12. januára 2018, ktorý má A. V. vykonať od 1. septembra 2016 do 29. novembra 2021, ako aj trest, ktorý uložil vnútroštátny súd rozsudkom z 24. februára 2010, ktorý má A. V. vykonať od 29. novembra 2021 do 30. marca 2030. Vnútroštátny súd spresňuje, že právna kvalifikácia aktov, ktoré viedli k vydaniu rozsudku Krajský súd Lüneburg, zodpovedá právnej kvalifikácii podľa poľského práva a že dĺžka trestu odňatia slobody, ktorý sa má vykonať v Poľsku, je v dôsledku uznania tohto rozsudku rovnaká ako dĺžka trestu uloženého nemeckým súdom, teda päť rokov a tri mesiace. Vo svojom návrhu na vydanie rozsudku ukladajúcom súhrnný trest A. V. tvrdí, že vzhľadom na to, že rozsudok vydaný Krajským súdom Lüneburg bol uznaný na účely jeho výkonu v Poľsku, sú splnené podmienky na vydanie rozsudku ukladajúceho súhrnný trest pokrývajúci toto odsúdenie.

Vnútroštátny súd uvádza, že rozsudok ukladajúci súhrnný trest sa nachádza na pomedzí rozsudku vo veci samej a výkonu trestu a že pokrýva odsúdenia, ktoré nadobudli právoplatnosť, s cieľom „*upraviť reakciu práva*“ na spáchané trestné činy, ktoré mohli byť predmetom jediného konania, a tak „*racionalizovať tresty*“. Zdôrazňuje, že rozsudok ukladajúci súhrnný trest nepredstavuje zásah do dotknutých individuálnych rozsudkov, keďže nezasahuje do podstatných prvkov týchto rozsudkov, najmä do určenia viny páchatel'a daného trestného činu, ale umožňuje posúdiť celú trestnú činnosť osoby, ktorá bola viackrát odsúdená, a že zmenená môže byť iba dĺžka týchto odsúdení. Tento súd tiež uvádza, že ak sú splnené podmienky, je nutné vydať rozsudok ukladajúci súhrnný trest.

6. ZOHLADNENIE ODSÚDENIA V ŠTÁTOCH EÚ

6.1 Zohľadnenie skoršieho odsúdenia vyhláseného v inom členskom štáte EÚ v rámci nového trestného konania – osobitné konanie o uznanie odsudzujúceho rozsudku vyhláseného v inom členskom štáte – opätovné preskúmanie skoršieho rozhodnutia a zmena právnej kvalifikácie – zásada vzájomného uznávania

čl. 1 až 3 rámcového rozhodnutia 2008/675/SVV o zohľadňovaní odsúdení v EÚ

Rámcové rozhodnutie Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch EÚ v novom trestnom konaní v spojení s čl. 82 Zmluvy o fungovaní EÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby v rámci nového trestného konania začatého v členskom štáte proti danej osobe podliehalo zohľadnenie skoršieho konečného odsudzujúceho rozsudku, ktorý vydal súd iného členského štátu proti rovnakej osobe za iné skutky, osobitnému predchádzajúcemu konaniu o uznanie, o aké ide vo veci samej, zo strany súdov tohto prvého členského štátu.

(rozsudok Súdneho dvora EÚ z 5. júla 2018 vo veci C-390/16, Dániel Bertold Lada)

Z rozhodnutia

Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu čl. 67 a čl. 82 Zmluvy o fungovaní EÚ, čl. 50 Charty základných práv EÚ a čl. 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a rámcového rozhodnutia 2008/675/SVV o zohľadňovaní odsúdení v EÚ.

Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého pred maďarským súdom na účely uznania právoplatného odsúdenia Dániela Bertolda Ladu vyhláseného v inom členskom štáte EÚ.

Skutkový stav a prejudiciálne otázky

D. B. Lada, maďarský štátny príslušník, bol rozsudkom v trestnom konaní z 8. januára 2016, ktorý vydal nemecký Krajský súd Wiener Neustadt (*Landesgericht Wiener Neustadt*) odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní štrnástich mesiacov za pokus o krádež vecí väčšej hodnoty vlámaním. Tento súd nariadil výkon tohto trestu v trvaní jedenástich mesiacov a výkon trestu odňatia slobody v trvaní troch mesiacov odložil. Uvedený súd vyhlásil tento rozsudok na verejnom hlavnom pojednávaní, na ktorom sa obvinený, ktorý sa nachádzal vo vyšetrovacej väzbe, osobne zúčastnil. Obvinenému bola poskytnutá právna pomoc, pričom sa mohol vyjadrovať vo svojom materinskom jazyku prostredníctvom tlmočníka. Uvedený súd zaslal Ministerstvu spravodlivosti Maďarska

7. SCHENGENSKÁ SPOLUPRÁCA V TRESTNÝCH VECIACH

7.1 Zásada *ne bis in idem* a Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda – červený obežník Interpolu – zákonnosť spracúvania osobných údajov obsiahnutých v takomto obežníku

čl. 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda

čl. 21 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ

1. Článok 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach z 19. júna 1990, ako aj čl. 21 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ v spojení s čl. 50 Charty základných práv EÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia dočasnému zadržaniu osoby, ktorej sa týka červený obežník vydaný Medzinárodnou organizáciou kriminálnej polície (Interpol) na žiadosť tretieho štátu, orgánmi štátu, ktorý je zmluvnou stranou Schengenskej dohody o postupnom odstraňovaní kontrol na ich spoločných hraniciach zo 14. júna 1985, alebo orgánmi členského štátu, s výnimkou prípadu, keď je v právoplatnom súdnom rozhodnutí vydanom v štáte, ktorý je zmluvnou stranou tejto dohody, alebo v členskom štáte preukázané, že táto osoba už bola v štáte, ktorý je zmluvnou stranou uvedenej dohody, alebo v členskom štáte právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby za rovnaké skutky, ako sú tie, na ktorých je založený tento červený obežník.

2. Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov v spojení s čl. 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda z 19. júna 1990 a čl. 50 Charty základných práv EÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia spracúvaniu osobných údajov uvedených v červenom obežníku vydanom Medzinárodnou organizáciou kriminálnej polície (Interpol), pokiaľ nebolo prostredníctvom právoplatného súdneho rozhodnutia prijatého v štáte, ktorý je zmluvnou stranou Schengenskej dohody o postupnom odstraňovaní kontrol na ich spoločných hraniciach zo 14. júna 1985, alebo v členskom štáte preukázané, že na skutky, na ktorých je založený tento obežník, sa uplatňuje zásada *ne bis in idem*, ak takéto spracúvanie spĺňa podmienky stanovené touto smernicou, osobitne že je nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej príslušným orgánom v zmysle čl. 8 ods. 1 uvedenej smernice.

(rozsudok Súdneho dvora EÚ z 12. mája 2021 vo veci C-505/19, W. S.)

Z rozhodnutia

Návrh na začatie konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu čl. 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, čl. 50 Charty základných práv EÚ, čl. 21 Zmluvy o fungovaní EÚ, ako aj smernice 2016/680 o spracúvaní osobných údajov pri predchádzaní trestným činom, a to osobitne čl. 4 ods. 1 písm. a) a čl. 8 ods. 1 tejto smernice.

Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi W. S. a Nemeckom, ktoré zastupuje Spolkový úrad kriminálnej polície (*Bundeskriminalamt*), týkajúceho sa opatrení, ktoré by Nemecko malo prijať na účely ochrany W. S. pred negatívnymi dôsledkami na výkon jeho práva na slobodu pohybu, ktoré by mohli vyplývať z vydania červeného obežníka Medzinárodnej organizácie kriminálnej polície (Interpol) na žiadosť tretieho štátu.

Skutkový stav a prejudiciálne otázky

Interpol vydal v roku 2012 na žiadosť príslušných orgánov Spojených štátov amerických (ďalej len „USA“) tzv. červený obežník týkajúci sa W. S. (ďalej len „červený obežník“), nemeckého štátneho príslušníka, s cieľom zistiť jeho pobyt a zadržať ho, zatknúť ho alebo obmedziť jeho pohyb na účely jeho prípadného vydania do USA. Tento červený obežník bol vydaný na základe zatykača vydaného príslušnými orgánmi USA, ktorý sa, okrem iného, týkal obvinení voči W. S. z korupcie.

Podľa nemeckého vnútroštátneho súdu, ktorým je Správny súd Wiesbaden (*Verwaltungsgericht Wiesbaden*), už Prokuratúra v Mníchove I (*Staatsanwaltschaft München I*) voči W. S. v minulosti viedla vyšetrovanie pre tie isté skutky, ktorých sa týka červený obežník, a to ešte pred jeho vydaním. Toto konanie bolo zastavené rozhodnutím z 27. januára 2010 po tom, ako W. S. zaplatil určitú sumu v súlade s § 153a ods. 1 nemeckého trestného poriadku (*Strafprozessordnung*). Podľa vnútroštátneho súdu teda možnosť podať obžalobu za skutky, o ktoré ide vo veci samej, v Nemecku zanikla.

Spolkový úrad kriminálnej polície v roku 2013 v nadväznosti na komunikáciou s W. S. dosiahla, že Interpol vydal dodatok k červenému obežníku, podľa ktorého sa Spolkový úrad kriminálnej polície domnieva, že na skutky, ktorých sa týka tento obežník, sa vzťahuje zásada *ne bis in idem*, v zmysle ktorej nikoho nemožno stíhať dvakrát za rovnaký trestný čin.

V roku 2017 W. S. podal na vnútroštátny súd žalobu proti Nemecku, ktoré zastupuje Spolkový úrad kriminálnej polície. W. S. navrhuje, aby sa tomuto členskému štátu uložila povinnosť prijať všetky opatrenia potrebné na odstránenie uvedeného červeného obežníka. Podľa W. S. existencia červeného obežníka, ktorý sa ho týka, mu bráni vo vycestovaní do niektorého z členských štátov alebo do niektorého zo štátov, ktoré sú zmluvnou stranou Schengenskej dohody medzi vládami štátov Hospodárskej únie Beneluxu, Spolkovej republiky Nemecko a Francúzskej republiky o postupnom odstraňovaní kontrol na ich spoločných hraniciach, podpísanej 14. júna 1985 (ďalej len „zmluvný štát“), iných než Spolková republika Nemecko bez hrozby zatknutia, keďže v nadväznosti na vydanie tohto obežníka členské štáty a zmluvné štáty zapísali jeho meno do svojich vnútroštátnych registrov hľadaných osôb. Podľa W. S. je táto situácia jednak